

Ett ärende om vissa formella frågor vid skattemyndighets spärrning av ett skattebelopp från återbetalning

Bakgrund

Den 28 november 2003 fick AA en underrättelse från Skattemyndigheten i Stockholm om att han skulle taxeras i enlighet med sin deklaration, men att hans skattekonto var spärrat för utbetalning avseende den del som hänfördes till en utredning.

Den 1 december 2003 meddelade skattemyndigheten ett besked om slutlig skatt enligt 2003 års taxering för AA. Av en utbetalningsspecifikation daterad samma dag framgick att AA hade 71 432 kr i överskott på sitt skattekonto. Det framgick vidare att 29 564 kr inte hade betalats ut på grund av en pågående utredning. Något formellt beslut med en överklagandehänvisning hade inte fattats med anledning av att överskottet hade ”spärrats” för återbetalning.

Ett initiativärende

Vid min inspektion av Skatteverket, region Malmö (skattekontoren Malmö och Lund), den 11–13 maj 2004 hade jag i ett ärende gällande en annan person uppmärksammat att Skatteverket hade skickat ett meddelande till den enskilde där det hade angetts att i avvaktan på att dennes taxering skulle fastställas skulle den överskjutande skatten som fanns spärras och omräkning och eventuell utbetalning skulle ske först då denna taxering hade fastställts. Något formellt beslut med överklagandehänvisning hade inte fattats med anledning av meddelandet till den enskilde. Jag beslutade vid inspektionen att i ett särskilt ärende utreda frågan om åtgärden att spärra skattebelopp från utbetalning är sådan att den bör utformas som ett formellt beslut med överklagandehänvisning (dnr 2041-2004). Beslut i det ärendet fattas också idag.

Anmälan

AA uttryckte sitt missnöje med skattemyndighetens handläggning av hans taxering 2003. Han anförde bl.a. följande. Efter att han hade lämnat in sin deklaration i tid och besvarat förfrågningar från skattemyndigheten fick han den underrättelse den 28 november 2003 och det besked den 1 december 2003 som jag har redogjort för i inledningen till detta beslut. Efter detta fick han inte någon information från

skattemyndigheten om hur utredningen av hans taxering fortgick och handläggaren i fråga ville inte samarbeta med honom. Mot bakgrund av att den innehållna summan var av stor betydelse för hans ekonomi har handläggningstiden varit för lång.

Utredning

AA:s anmälan och det ärende som jag på eget initiativ hade beslutat att utreda remitterades till Skatteverket för yttrande beträffande frågan om utformningen av beslutet att innehålla ett överskjutande belopp på skattekontot. Efter att JO fått remissyttranden från två olika avdelningar inom verket och där uppfattningarna dessutom delvis gick isär anmodades Skatteverket att på nytt yttra sig över frågan om åtgärden att spärra ett skattebelopp från utbetalning är en sådan åtgärd som bör utformas som ett formellt beslut eller inte.

Härefter anförde Skatteverket, genom generaldirektören BB, följande.

Skatteverkets inställning

Skatteverket anser att ett beslut skall fattas om att spärra ett skattekonto från utbetalning av överskjutande belopp. Ett sådant beslut skall fattas efter den årliga avstämningen av skattekontot vid månadsskiftet november–december och senast den 15 december taxeringsåret. Beslutet är överklagbart och skall därför föras med överklagandehänvisning.

Gällande bestämmelser om återbetalning från och spärr av skattekontot

Enligt 3 kap. 6 § skattebetalningslagen (1997:483) – SBL, skall Skatteverket dels årligen, dels månatligen stämma av inbetalda och andra tillgodoförda belopp mot påförda belopp. Sedan den slutliga skatten har bestämts, skall Skatteverket enligt 11 kap. 14 § SBL, göra avstämning av skattekontot.

Om den årliga avstämningen av skattekontot enligt 11 kap. 14 § SBL visar att det belopp som den skattskyldige har betalat in eller tillgodoräknats är större än den skatt som skall betalas, skall enligt 18 kap. 1 § SBL, det överskjutande beloppet betalas tillbaka till den skattskyldige, om inte annat följer av bl.a. 18 kap. 7 § SBL.

I 47 § skattebetalningsförordningen (1997:750) sägs att sådant överskjutande belopp, som skall återbetalas enligt 18 kap. 1 § SBL skall återbetalas senast den dag, som besked om den slutliga skatten skall översändas till den skattskyldige. I 11 kap. 15 § SBL anges att ett besked om den slutliga skatten skall skickas till den skattskyldige senast den 15 december taxeringsåret.

Enligt 18 kap. 7 § första stycket 5 SBL skall en återbetalning inte göras av belopp, som kan komma att behövas för betalning av sådan annan skatt än F-skatt och särskild A-skatt, som inte har beslutats men med fog kan komma att beslutas.

Skatteverkets beslut får överklagas enligt 22 kap. 1 § SBL utom i vissa fall, som här inte är aktuella.

Skatteverkets bedömning

Vad gäller åtgärden att spärra ett skattebelopp från utbetalning får Skatteverket anföras följande.

Systemet med återbetalningar från skattekontot har utformats så att Skatteverket inte behöver fatta särskilda beslut beträffande varje återbetalning från skattekontot. Utbetalningarna utformas som automatiska maskinella åtgärder. För att hindra att utbetalning av ett förväntat överskott på skattekontot sker med automatik, kan Skatteverket enligt bl.a. 18 kap. 7 § första stycket 5 SBL registrera hinder mot utbetalning från, dvs. spärra, ett skattekonto.

Ett överskott på skattekontot uppkommer först vid den årliga avstämningen av skattekontot vid månadsskiftet november–december taxeringsåret. Om skattekontot spärrats får denna åtgärd en rättsverkan först vid avstämningstidpunkten, eftersom det först är då, som ett eventuellt överskott på skattekontot kan ha uppkommit. Själva åtgärden att registrera en spärr i skattekontot för att hindra att ett eventuellt överskott på skattekontot betalas ut med automatik, är därför enligt Skatteverkets uppfattning inte att anse som ett beslut, som får överklagas.

Om det vid den årliga avstämningen finns ett överskott på ett spärrat skattekonto, som Skatteverket anser inte skall utbetalas till den skattskyldige, är Skatteverket skyldigt att fatta ett särskilt beslut om att innehålla överskottet. Detta bör ske först efter avstämningstidpunkten, eftersom det först är då, som det kan konstateras om det finns ett överskott på skattekontot. Detta beslut bör ha fattats och skickats till den skattskyldige senast vid den tidpunkt som anges i 15 § SBL, dvs. den 15 december taxeringsåret. Ett sådant beslut kan omprövas eller överklagas och skall därför förse med en överklagandehänvisning.

AA fick tillfälle att kommentera Skatteverkets remissvar och har kommenterat det första yttrandet.

Bedömning

Ett beslut att innehålla ett sådant belopp som enligt huvudregeln i 18 kap. 1 § SBL skall återbetalas till den enskilde innebär rättsverkningar för den enskilde och är således överklagbart. Beslutet skall därmed förse med överklagandehänvisning. Naturligtvis skall myndigheten enligt 20 § förvaltningslagen (1986:223) även redovisa skälen för sitt beslut. Jag delar således den bedömning som Skatteverket har gjort i remissvaret. Jag delar även verkets bedömning att åtgärden att hindra att ett eventuellt överskott på skattekontot betalas ut med automatik endast är en administrativ åtgärd som i sig inte innebär några rättsverkningar för den enskilde och att ett sådant beslut inte är överklagbart.

I nu aktuellt fall hade AA den 1 december 2003 i en utbetalningsspecifikation fått uppgift om att 29 564 kr hade innehållits av hans överskott på skattekontot. Det fanns inte någon överklagandehänvisning. Som skäl för beslutet angavs endast att beloppet tills vidare inte betalats ut på grund av en pågående utredning. Åtgärden har således inte hanterats på ett korrekt sätt och myndigheten kan därför inte undgå kritik för detta.

I övrigt motiverar anmälan inte någon åtgärd eller något uttalande från min sida.

Ärendet avslutas.